

TÜRK GIDA KODEKSİ PESTİSİTLERİN MAKSİMUM KALINTI LİMİTLERİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; tüketicinin yüksek seviyede korunmasını sağlamak üzere bitkisel ve hayvansal orijinli gıdalarda pestisit kalıntılarının maksimum limitlerine ilişkin uygulama usul ve esaslarını belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik, Ek-1’de belirlenmiş bitkisel ve hayvansal ürünlere ve bu ürünlerden elde edilen işlenmiş veya kompozit ürünlere uygulanır.

(2) Bu Yönetmelik, Ek-1’de yer alan ancak gıda amacı dışında üretilen ürünleri, bitki çoğaltım materyallerini ve aktif maddelerin ilgili mevzuat çerçevesinde onaylanması sürecinde kullanılan ürünleri kapsamaz.

(3) Bebek formülleri, devam formülleri, bebek ve küçük çocuk ek gıdaları ile ilgili mevzuat hükümleri saklıdır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 21 inci, 22 nci, 23 üncü, 24 üncü, 31 inci, 32 nci ve 34 üncü maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Aktif madde: Hastalıklar, zararlılar ve yabancı otlar ile diğer etmenler üzerine asıl biyolojik etkiyi yapan maddeyi,

b) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,

c) Değerlendirmeye esas tespit limiti (LOD): Doğrulanmış kontrol yöntemleri ile rutin izlemeler sonucunda ölçülebilen, geçerli kılınmış en düşük kalıntı miktarını,

ç) İşleme faktörü: İşlenmiş üründe bulunan pestisit kalıntı miktarının, işlenmemiş üründe bulunan pestisit kalıntı miktarına oranını,

d) Maksimum Kalıntı Limiti (MRL): Bu Yönetmelik kapsamındaki ürünlerde yasal olarak bulunmasına izin verilen en yüksek pestisit kalıntı miktarını,

e) Pestisit: Zirai mücadele araştırma ve uygulamalarında kullanılan her türlü kimyasal madde ve preparatları,

f) Pestisit kalıntısı: Veteriner tıbbi ürünleri ve biyosidal ürün kullanımından kaynaklananlar da dahil, zirai mücadelede kullanılan bitki koruma ürünleri aktif maddelerinin ve bu maddelerin metabolitlerinin ve/veya parçalanma veya reaksiyon ürünlerinin Ek-1’de belirtilen ürünlerde bulunan kalıntısını,

ifade eder.

(2) Bu Yönetmelikte geçen ve birinci fıkrada yer alamayan tanımlar için 5996 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinde yer alan tanımlar geçerlidir.

İKİNCİ BÖLÜM

Yönetmelik Ekleri ve Uygulama Esasları

Yönetmelik ekleri

MADDE 5 – (1) Bu Yönetmeliğin eklerine dair açıklamalar şunlardır:

a) Ürünlere ait kod numaraları, MRL’nin uygulanacağı kategori, grup, alt grup ve temel ürünler, bu ürünlerin bilimsel adları ile ürünlerin MRL değerlendirmesine tabi tutulacak kısımlarını içeren Bölüm A ve bu bölümdeki ürünlerle aynı MRL’lerin uygulanacağı benzer ürünleri içeren Bölüm B, Ek-1’de yer almaktadır.

b) Türkiye’de, 9/11/2017 tarihli ve 30235 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Bitki Koruma Ürünlerinin Ruhsatlandırılması ve Piyasaya Arzı Hakkında Yönetmelik hükümlerine göre ruhsatlandırılmış pestisitlerin kabul edilebilir MRL’leri ve MRL belirlenmesine ihtiyaç duyulmayan pestisitler Ek-2’de yer almaktadır.

c) İthal ürünlerde ve Ek-2'deki pestisitler için hayvansal ürünlerde uygulanacak MRL'ler ve bu Yönetmelik kapsamındaki ürünlere uygulanacak LOD değerleri Ek-3'te yer almaktadır.

ç) Türkiye'de kullanımı sonlandırılmış olan yasaklı pestisitler Ek-4'te yer almaktadır.

d) İthal ürünlerde MRL belirlenmesine ihtiyaç duyulmayan pestisitlere ait liste Ek-5'te yer almaktadır.

Uygulama esasları

MADDE 6 – (1) Ülkemizde üretilmiş ürünlerde aşağıdaki uygulama esasları sırasıyla uygulanır:

a) Ek-4'te bulunan veya bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden sonra ruhsatı iptal edilmiş olan bir pestisit tespit edilmesi durumunda sırasıyla Ek-3'teki LOD değerine göre, yoksa 0,01* mg/kg değerine göre değerlendirme yapılır.

b) Ürünün kod numarası Ek-1 Bölüm A'dan belirlenir. Eğer ürün Ek-1 Bölüm A'da yer almıyorsa Ek-1 Bölüm B'ye bakılır ve bu bölümde bulunan ürün için Ek-1 Bölüm A'da karşılık gelen ürünün kod numarası esas alınır.

c) Belirlenen kod numarası kullanılarak bitkisel ürünlerde Ek-2'de yer alan MRL'ye, hayvansal ürünlerde ise sadece Ek-2'deki pestisitler için Ek-3'te yer alan MRL'ye göre değerlendirme yapılır.

ç) Bitki Koruma Ürünlerinin Ruhsatlandırılması ve Piyasaya Arzı Hakkında Yönetmelik kapsamında, bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden sonra ruhsatlandırılmış veya acil durumlar için geçici kullanım izni verilmiş pestisitler için Bakanlıkça belirlenmiş MRL'lere göre değerlendirme yapılır.

d) Ruhsatlandırılmamış veya acil durumlar için geçici kullanım izni verilmemiş pestisitlerde Ek-3'teki LOD değerine göre değerlendirme yapılır. Ek-3'te ürün için bir LOD değeri var ise bu değere göre, yoksa ürünün ait olduğu alt grup veya gruptaki en düşük LOD değerine göre, yoksa ürünün ait olduğu kategorideki en düşük LOD değerine, yoksa ürün ve pestisit için belirlenmiş sütundaki en düşük LOD değerine göre değerlendirme yapılır. Ek-3'te LOD değeri bulunamaması halinde 0,01* mg/kg değerine göre değerlendirme yapılır.

(2) İthal edilen veya piyasaya arz edilmiş ithal ürünlerde aşağıdaki uygulama esasları sırasıyla uygulanır:

a) Ürünün kod numarası Ek-1 Bölüm A'dan belirlenir. Eğer ürün Ek-1 Bölüm A'da yer almıyorsa Ek-1 Bölüm B'ye bakılır ve bu bölümde bulunan ürün için Ek-1 Bölüm A'da karşılık gelen ürünün kod numarası esas alınır.

b) Belirlenen kod numarası kullanılarak Ek-3'te karşılık gelen MRL veya LOD değerine göre değerlendirme yapılır.

c) Ek-3'te pestisit yer almıyorsa 0,01* mg/kg değerine göre değerlendirme yapılır.

(3) Bitkisel ve hayvansal ürünler için bulunan analiz sonucu, birinci ve ikinci fıkralarda belirtilen uygulama esaslarına göre belirlenen limit değerlerini (MRL veya LOD veya 0,01* mg/kg) aşamaz.

(4) Ek-1'de tanımlanan ürünler, Ek-5 hariç olmak üzere üçüncü fıkraya uymaması durumunda piyasaya arz edilemez.

(5) Üçüncü fıkraya göre uygun olmayan ürünler pestisit kalıntısı değerlerini düşürmek üzere, kendisiyle aynı veya diğer ürünlerle karıştırılarak veya işlenerek piyasaya arz edilemez.

(6) Bu Yönetmelik kapsamında pestisit kalıntı değerlendirmelerinde ölçüm belirsizliği mevzuata uygun olarak dikkate alınır.

Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden sonra ruhsatlandırma veya ruhsat iptali

MADDE 7 – (1) Bitki Koruma Ürünlerinin Ruhsatlandırılması ve Piyasaya Arzı Hakkında Yönetmelik kapsamında, bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden sonra kullanımı sonlandırılmış ve eklerde yer almayan pestisitler için bu Yönetmelikte belirlenmiş MRL'ler, pestisit kullanım sonlandırma tarihinden önce üretilmiş gıdalarda raf ömrü boyunca uygulanır. Kullanımı sonlandırılmış pestisitler bitki koruma ürünleri veri tabanında duyurulur.

(2) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden sonra ruhsatlandırılmış veya acil durumlar için geçici kullanım izni verilmiş pestisitler için uygulanacak MRL'ler bitki koruma ürünleri veri tabanında duyurulur. Acil durumlar için geçici kullanım izni verilmiş pestisitlerde uygulanan MRL'ler, pestisit kullanım sonlandırma tarihinden önce üretilmiş gıdalarda raf ömrü boyunca uygulanır.

(3) Pestisit kullanım sonlandırma tarihinden sonra üretilmiş gıdalar LOD değerine, LOD yoksa 0,01* mg/kg değerine göre değerlendirilir.

(4) Resmî kontrollerde pestisit kullanım sonlandırma tarihi veya ürünün üretim tarihine göre işlem gerektiren durumlarda, geçerli belge sunulamaması halinde değerlendirmede güncel tarih esas alınır.

İşlenmiş gıdalar için uygulama esasları

MADDE 8 – (1) İşlenmiş gıdalardaki değerlendirmeler mutlaka Ek-1'deki üründe kalıntı miktarı hesaplanarak ve 6 ncı maddedeki esaslar uygulanarak yapılır.

(2) Ek-1'de listelenmiş ürünlerin işlenmesiyle elde edilmiş işlenmiş gıdalarda aşağıdaki uygulama esasları uygulanır:

- a) İşlenmiş gıdanın elde edildiği Ek-1'deki ürün veya ürünler belirlenir.
- b) İşlenmiş hayvansal gıdalar için işleme faktörü kullanılmaz. İşlenmiş hayvansal gıdaya ait analiz sonucu işlenmemiş ürün için belirlenmiş limitlere uygun olur.
- c) Ek-4'teki pestisitler için işleme faktörü kullanılmaz.
- ç) İşlenmiş gıda analiz sonucu Ek-1'deki ürün için geçerli LOD değerini aşmıyorsa işlenmiş ürün uygun olarak değerlendirilir.
- d) Ek-1'deki üründe 6 ncı maddenin değerlendirmeye esas bölümünde LOD belirlenmiş ise işlenmiş gıda ve pestisit için; belirlenmiş işleme faktörü ≤ 1 olması durumunda işlenmiş gıdada MRL olarak LOD değeri kullanılır. İşleme faktörü > 1 ise işlenmiş üründeki kalıntı miktarı işleme faktörüne bölünerek elde edilen değer LOD değeri ile karşılaştırılarak değerlendirme yapılır.
- e) Ek-1'deki üründe ilgili pestisit için 6 ncı maddenin değerlendirmeye esas bölümünde MRL veya LOD bulunmuyor ise işlenmiş gıda için MRL olarak 0,01* mg/kg değeri kullanılır.
- f) Ek-1'deki üründe ilgili pestisit için 6 ncı maddenin değerlendirmeye esas bölümünde LOD dışında bir MRL belirlenmiş ise işlenmiş üründeki kalıntı miktarı işleme faktörüne bölünerek elde edilen değer, Ek-1'deki işlenmemiş ürünün MRL'si ile karşılaştırılarak değerlendirme yapılır.
- g) İşleme faktörü belirlenmemiş ürünlerde uygulama Bakanlıkça değerlendirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İşleme Faktörü

İşleme faktörünün belirlenmesi ve uygulanması ile ilgili esaslar

MADDE 9 – (1) Ek-1'de yer alan ürünlerin işlenmesiyle elde edilen işlenmiş gıdaların değerlendirilmesi için işleme faktörleri Bakanlıkça belirlenir. İşleme faktörleri belirlenirken uluslararası kabul görmüş metotlara göre yapılmış çalışmalar sonucunda belirlenmiş spesifik veya varsayılan faktörler esas alınır. Spesifik olarak belirlenmiş bir işleme faktörü yoksa ve varsayılan faktörün kullanılması durumunda; uluslararası kabul görmüş metotlara göre daha yüksek varsayılan faktörler olması durumunda dahi bir ürün-pestisit için kullanılacak işleme faktörü 5'i aşamaz. Belirlenmiş işleme faktörleri bir liste halinde uygulama birlikteliğinin sağlanması için www.tarimorman.gov.tr/GKGM resmî internet sitesinde yayımlanır ve burada yayımlanmış işleme faktörleri kullanılır.

- (2) İşleme faktörleri belirlenmemiş ürün ve pestisitler için Bakanlıktan görüş alınır.
- (3) İşleme faktörü, işleme teknolojisine bağlı olarak her üründe, her bir aktif madde için ayrı olarak belirlenir.
- (4) Birinci fıkrada belirtilen haller dışında, işleme faktörünün belirlenmesine gerek duyulduğunda Bakanlıkça;
 - a) İşlenmiş ürünün beslenmedeki önemi ve tüketim miktarı,
 - b) İşleme teknolojisine tabi tutulacak üründeki kalıntı miktarı,
 - c) Aktif maddenin veya ilgili metabolitlerinin fiziko-kimyasal özellikleri,
 - ç) Ürünün işlenmesi sonucunda toksik metabolitlerin oluşma ihtimali,
 - d) Ekstrapolasyon çalışmaları,dikkate alınır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Numune alma ve analiz metotları

MADDE 10 – (1) Bu Yönetmelik kapsamında, kontrol amacıyla numune alma işlemi, gıdalarda pestisit kalıntılarının resmî kontrolü için numune alma metotları ilgili mevzuata göre, analizi ise uluslararası kabul görmüş analiz metotlarına göre yapılır.

İdari yaptırımlar

MADDE 11 – (1) Bu Yönetmeliğe aykırı davrananlar hakkında 5996 sayılı Kanunun ilgili maddelerine göre idari yaptırım uygulanır.

Avrupa Birliği mevzuatına uyum

MADDE 12 – (1) Bu Yönetmeliğin hazırlanmasında, 23/2/2005 tarihli ve (AT) 396/2005 sayılı Bitkisel ve Hayvansal Gıdalardaki Pestisitlerin Maksimum Kalıntı Limitleri Hakkında Avrupa Parlamentosu ve Konsey Tüzüğü dikkate alınmıştır.

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 13 – (1) 25/11/2016 tarihli ve 29899 mükerrer sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Türk Gıda Kodeksi Pestisitlerin Maksimum Kalıntı Limitleri Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin eklerinde pestisit kullanım sonlandırma tarihi belirtilen pestisitler için pestisit kullanım sonlandırma tarihinden önce üretilmiş gıdalar raf ömrü boyunca piyasada bulunabilir. Pestisit kullanım sonlandırma tarihinden sonra üretilmiş gıdalar LOD değerine, LOD yoksa 0,01* mg/kg değerine göre değerlendirilir.

(2) Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden itibaren üç ay içerisinde bu Yönetmelik hükümlerine uyum sağlanır. Bu Yönetmeliğin yayımı tarihinden önce üretilmiş ve 13 üncü madde ile yürürlükten kaldırılan Yönetmelik hükümlerine uygun gıdalar raf ömrü boyunca piyasada bulunabilir.

(3) Resmî kontrollerde üretim tarihine göre işlem gerektiren durumlarda, üretim tarihi ile ilgili geçerli belge sunulamaması halinde bu Yönetmelik hükümleri uygulanır.

Geçiş hükümleri

GEÇİCİ MADDE 2- (Ek:RG-7/1/2025-32775 Mükerrer)

(1) Bu Yönetmeliğin bu maddeyi ihdas eden Yönetmelik ile değiştirilen eklerinde pestisit kullanım sonlandırma tarihi belirtilen pestisitler için pestisit kullanım sonlandırma tarihinden önce üretilmiş gıdalar raf ömrü boyunca piyasada bulunabilir. Pestisit kullanım sonlandırma tarihinden sonra üretilmiş gıdalar LOD değerine, LOD yoksa 0,01* mg/kg değerine göre değerlendirilir.

(2) Bu Yönetmeliğin bu maddeyi ihdas eden Yönetmelik ile değiştirilen hükümlerine, bu maddenin yayımı tarihinden itibaren üç ay içerisinde uyum sağlanır. Bu Yönetmeliğin bu maddenin yayımı tarihinden önce yürürlükte olan hükümlerine uygun olarak üretilmiş gıdalar, raf ömrü boyunca piyasada bulunabilir.

(3) Resmî kontrollerde üretim tarihine göre işlem gerektiren durumlarda, üretim tarihi ile ilgili geçerli belge sunulamaması halinde bu Yönetmeliğin bu maddeyi ihdas eden Yönetmelik ile değiştirilen hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 14 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 15 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

Ekleri için tıklayınız

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete’nin	
	Tarihi	Sayısı
	27/9/2021	31611 Mükerrer
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazetelerin	
	Tarihi	Sayısı
1.	7/1/2025	32775 Mükerrer
2.		